

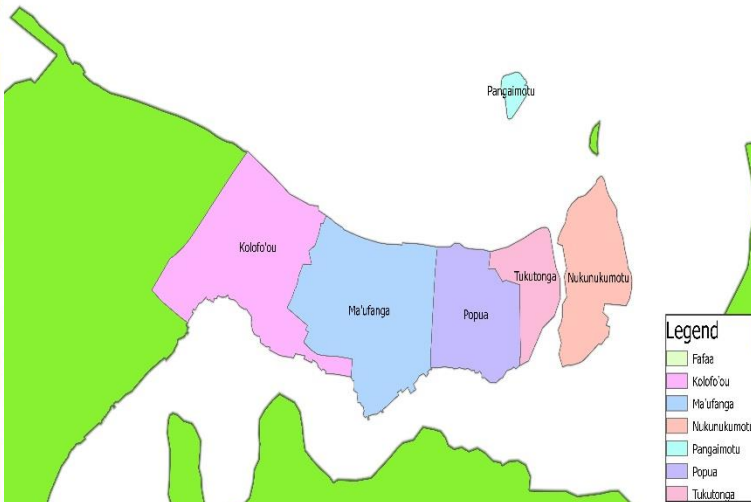
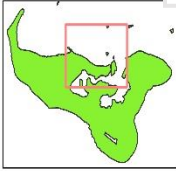
Pule'anga 'o Tonga

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO POPUA.

“TUKU ATU 'O E FAKAMATALÁ KI HE TOKO TAHA KOTOA”

VĀHENGÁ KOLOFO'OU

Fafaa

Tonga Statistics Department
P.O. Box 149
Nukuálofa ,
Kingdom of Tonga

Website: <https://tongastats.gov.to>

Email: dept@stats.gov.to

Kanotohi

Talateu.....	1
Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'.....	1
Kakai 'oku faingata'a'ia'.....	6
Huhu malu'i Koviti 19 pea mo hono 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i ai.....	7
To'onga mo'ui 'a e kakai'.....	7
Lesisita fili'.....	9
Kakai' mo e ma'u ngāue'.....	10
Ko e fakamatala 'o e ngaahi 'api nofo'anga.....	11

Lisi 'o e Ngaahi Tēpile'

Tēpile 1: Tokolahi 'o e kakai mo e lahi 'a e ápi nofo'anga 'i he kolo' ni 2021, 2016, 2011.....	1
Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.....	2
Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakamali'.....	2
Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enau tui fakalotu/siasi'.....	2
Tēpile 5: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a'.....	3
Tēpile 6: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'.....	4
Tēpile 7: Tokolahi 'o e kakai ta'u 10 ki 'olunga 'oku nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u'.....	4
Tēpile 8: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initaneti'pea mo e taumu'a hono ngaue'aki e 'initaneti.....	5
Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'a'ia.....	6
Tēpile 10: Huhu malu'i Koviti 19 mo e 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i.....	7
Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.....	7
Tēpile 12: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.....	8
Tēpile 13: Tokolahi 'o e kakai ifi sikaleti' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.....	8
Tēpile 14: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange'.....	9
Tēpile 15: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta'u 21 pe lahi ange ne nau lesisita fili pea mo e 'uhinga na' e 'ikai kenau lesisita fili.....	9
Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo 'enau ngāue lolotonga.....	10
Tēpile 17: Kātoa 'o e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue 'i he ta'u 15 ki 'olunga.....	10
Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.....	10
Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāue.....	11
Tēpile 20: Polokalama Ngaue Fakataimi ki Tu'apule'anga.....	11
Tēpile 21: Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga.....	12
Tēpile 22: Ko e pa'anga ma'u pe foaki mai mei tu'apule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api.....	12
Tēpile 23: Founa hono ma'u 'o ha kelekele pe 'api nofo'anga.....	12
Tēpile 24: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.....	13
Tēpile 25: Ma'u'anga vai inu.....	13
Tēpile 26: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'.....	14
Tēpile 27: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.....	14
Tēpile 28: Kato ke mo'ui 'aki 'e he 'api ni he houa 'e 72.....	15
Tēpile 29: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founa hono faka'auha 'o e veve'.....	15
Tēpile 30: Ko e ngaahi koloa pe naunau 'i he 'api nofo'anga'.....	16

Lisi 'o e Ngaahi Fakatāta

Fakatataa 1: Pēsēti 'o e tokolahi 'o e kakai mo 'enau tui fakalotu pe siasi.....	3
Fakatataa 2: Pēsēti 'o e founa hono ma'u 'o ha 'api.....	13

Talateu

Ko e fakamatala fakakolo ko 'eni', 'oku ne fakatahataha'i 'a e ngaahi fakamatala mahu'inga na'a mou tuku mai ki he Potungāue Sitetisitika 'a Tonga', lolotonga 'a hono fakahoko 'o e Tohi Kakai fakamuimui taha', 'i he ta'u 2021. Ko e ngaahi fakamatala ne mou vahevahe mai', **ko e koloa mahu'inga mo fisifisimu'a ia ki he Potungāue pea mo e fonua'**. Ko e ngaahi fakamatalala' ni 'oku tokoni lahi ia ki he ngaahi palani fakamāmani lahi, mo e taumu'a fakalalaka tu'uloa' (SDG) kae'uma'ā 'a e ngaahi kaveinga ngāue 'i he Palani Fakalalaka Fakafonua 'a Tonga' II (TSDF II).

'Oku 'ikai ko ia pē, ka 'oku toe tokoni lahi foki 'a e ngaahi fakamatala na'a mou vahevahe mai' ki hono a'usia 'o e ngaahi taumu'a ngāue 'a e Potungāue Sitetistika 'a Tonga'; 'o kau ki ai hono **"a'usia 'o ha tu'unga 'oku laulōtahā; pea ke falala'anga mo tonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku tuku atu mei he potungāue"**. Ko ia, 'oku matu'aki tokoni 'aupito 'a e ngaahi fakamatala kuo mou 'oma'i, ki hono fatu mo lalanga 'o e ngaahi tu'utu'uni ngāue 'a e pule'anga' mo e fonua' fakalūkufua foki.

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO POPUA

Hingoa 'o e vāhenga':	Kolofo'ou
Hingoa 'o e vahefonua':	Tongatapu
Hingoa 'o e vāhenga fili':	Tongatapu 4

Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'.

Ko e koloa mahu'inga taha 'o ha fonua ko hono kakai' he ko kinautolu 'oku nau tokoni ki hono langa fakalalaka faka'ekonomika 'o e fonua ko ia. 'I he'ene pehē, 'oku tuku atu ai 'a e ngaahi fakamatala' ni fekau'aki mo e tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi koe'uhi ke 'ilo mo ma'u tatau ki ai 'a e tokotaha kotoa 'i he kolo ni.

Tēpile 1: Tokolahi 'o e kakai mo e lahi 'a e āpi nofoānga 'i he kolo' ni 2021, 2016, 2011.

1.1: Tokolahi 'o e kakai tangata' mo e fefine'	Tokolahi e kakai		
	2021	2016	2011
Kātoa	2,320	1,880	1936
Tangata	1,115	945	958
Fefine	1,205	935	978
<i>'Avalisi e tokolahi e kakai tangata' ki he kakai fefine 'e toko 100 kotoa pē.</i>	93	101	98
1.2: Ngaahi 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga 'i he 2021		
Kātoa	483		
'Api nofo'anga 'oku nofo'i	392		
'Api nofo'anga 'ikai nofo'i	91		
<i>'Avalisi 'o e tokolahi 'i he 'api nofo'anga</i>	6		

Ko e tokolahi 'o e kakai na'e nofo 'i he kolo' ni 'i he Tohi Kakai 'o e 2021 na'e fe'unga mo e toko 2,320, ko e tupu'aki ia 'a e toko 440 mei he Tohi Kakai 'o e 2016 pea holo'aki 'a e toko 384 mei he Tohi Kakai 'o e 2011. Mei he ngaahi ta'u ko ia ' na'e hā 'a e tokolahi ange 'a e kakai fefine 'i he kakai tangata (Tepile 1.1).

Ko e ngaahi 'api nofo'anga fakakātoa foki 'e 392 na'e nofo'i, pea ko e 'api nofo'anga leva 'e 91 na'e 'ikai nofo'i. 'Oku fakafuofua leva ki he toko 6 'a e 'avalisi 'o e tokolahi 'oku nofo 'i he 'api nofo'anga (Tepile 1.2).

Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.

Kolo 'o e fa'ē he taimi ne fanau'i ai ha	Tokolahi e kakai tokotaha
Kātoa	2,320
Popua	712
Ngaahi kolo kehe 'i Tonga' ni	1,531
Ngaahi fonua muli	77

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' na'e fanau'i 'i he ngaahi kolo kehe pe 'i Tonga ni', 'a ia ko e toko 1,531. Ko e toko 712 leva ne fanau'i kinautolu 'i Popua ni, pea ko e toko 77 ne fanau'i 'i he ngaahi fonua muli.

Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakamali'.

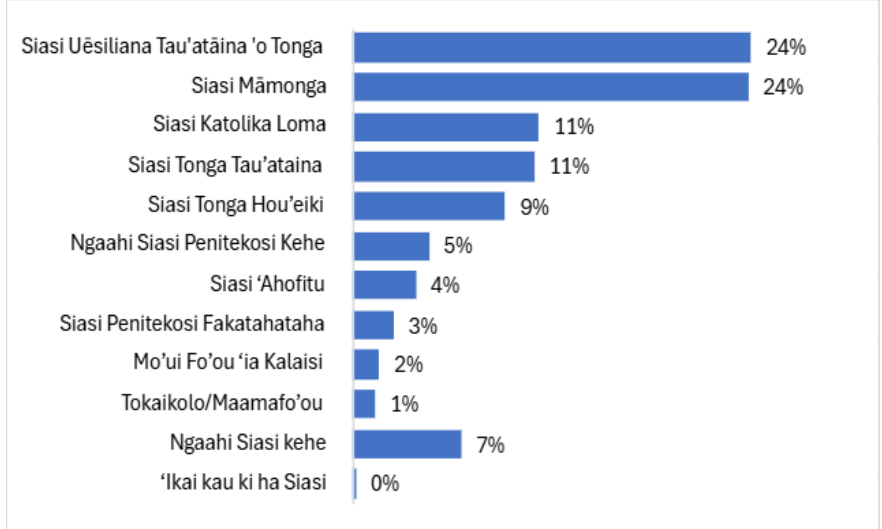
Tu'unga fakamali	Tokolahi e kakai
Kātoa	2,320
Te'eki Mali	1,377
Mali	833
Uitou	35
Nonofo fakamali	52
Mavae mo e mali	12
Vete mali	11

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' ko e ni'ihi na'e te'eki mali 'a ia ko e toko 1,377 pea hoko hake ki ai ko kinautolu ko ia kuo nau 'osi mali 'a ia ko e toko 833. Ko e toenga leva 'o e kakai 'oku kau ki ai 'a e toko 35 ko e kau uitou, toko 52 ko e ni'ihi ko e nonofo fakamali , toko 12 ko e mavae mo e mali, pea ko e toko 11 leva ko e vete mo e mali.

Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enua tui fakalotu/siasi'.

Lotu/ Siasi	Tokolahi e kakai
Kātoa	2,320
Siasi Uēsiliaana Tau'atāina 'o Tonga	557
Siasi Māmonga	553
Siasi Katolika Loma	261
Siasi Tonga Tau'ataina	254
Siasi Tonga Hou'eiki	214
Ngaahi Siasi Penitekosi Kehe	107
Siasi 'Ahofitu	89
Siasi Penitekosi Fakatahataha	58
Mo'ui Fo'ou 'ia Kalaisi	38
Tokaikolo/Maamafo'ou	32
Ngaahi Siasi kehe	152
'Ikai kau ki ha Siasi	5

Fakataata 1: Pēsēti ‘o e tokolahi ‘o e kakai mo ‘enau tui fakalotu pe siasi.

Ko e tokolahi taha ‘o e kakai’ na’a nau kau ki he Siasi Uesiliania Tau'atāina 'o Tonga 'a ia koe toko 557, pea hoko hake ki ai ‘a kinautolu ‘oku nau kau ki he Siasi Mamonga ko e toko 553. Ko e siasi leva ne tokosi'i taha’ ko e Siasi Tokaikolo/Maamafo’ou, ni’ihi na’a nau kau ki he ngaahi siasi kehe pea mo e ni’ihi na’e 'ikai ke kau ki ha siasi.

Tēpile 5: Tokolahi ‘o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a’.

Tokolahi ‘o e kakai’ mo honau ta'u motu'a’	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	2,320	1,115	1,205
Si'i hifo he ta'u 1	40	22	18
Ta'u 1 - 4	218	115	103
Ta'u 5 - 9	318	158	160
Ta'u 10 - 14	268	140	128
Ta'u 15 - 19	246	128	118
Ta'u 20 - 24	201	98	103
Ta'u 25 - 29	156	58	98
Ta'u 30 - 34	167	71	96
Ta'u 35 - 39	140	59	81
Ta'u 40 - 44	126	65	61
Ta'u 45 - 49	85	37	48
Ta'u 50 - 54	105	40	65
Ta'u 55 - 59	81	48	33
Ta'u 60 - 64	59	30	29
Ta'u 65 - 69	45	19	26
Ta'u 70 pe lahi ange	65	27	38

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' ‘a ia ko e toko 318 ko e longa’i fanau mei he ta'u 5 – 9, ‘o tokolahi taha ange pe 'a e fanau fefine 'i he fanau tangata’. Ko e kulupu tokosi'i taha leva ko e fanau 'oku 'i he ta'u si'i hifo 'i he ta'u 1, ‘a ia ko e toko 40. Na’e tokolahi ange foki ‘a e kakai fefine kuo nau 'ausia 'a e ta'u 70 pe lahi hake’ ‘i hono fakahoa ki he kakai tangata.

Tēpīle 6: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'.

Fānau ako lolotonga mo honau ta'u motu'a	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	833	415	418
Ta'u 5 - 9	295	147	148
Ta'u 10 - 14	263	138	125
Ta'u 15 - 19	184	90	94
Ta'u 20 - 24	53	27	26
Ta'u 25 - 29	24	7	17
Ta'u 30 - 34	6	3	3
Ta'u 35 pe lahi ange	8	3	5

Ko e tokolahi taha 'o e fanau ne 'osi lesisita ki he ako ' ko e fanau 'e toko 295 'a ia 'oku nau 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 5 - 9, ko e tokolahi taha ai ko e fanau fefine 'e toko 148 pea mo e fanau tangata ' e toko 147. Ko e kulupu tokosi'i taha leva 'oku kei ako' ko e toko 6 mei he ta'u motu'a 'o e ta'u 30 - 34.

Tēpīle 7: Tokolahi 'o e kakai ta'u 10 ki 'olunga 'oku nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u'.

Malava ngāue'aki 'a e 'initaneti'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	1,744	820	924
'Ikai	770	383	387
'Io	974	437	537
Feitu'u 'oku ngāue'aki ai e 'initaneti'			
'Api nofo'anga	937	419	518
Fale 'Initaneti	56	29	27
'Api kehe	54	28	26
Ngāue'anga	156	73	83
'Apiako	96	45	51
Feitu'u makehe	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' ko e toko 974, ko e fa'ahinga 'oku nau malava ke ngaue'aki e 'initaneti, 'o lahitaha pe ko e ngaue'aki mei honau ngaahi 'api nofo'anga (937). Ko e toenga leva 'o e kakai' ko e toko 770 na'e'ikai kenau malava ke ngaue'aki 'a e 'initaneti.

Tēpīle 8: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initaneti'pea mo e taumu'a hono ngāue'aki e 'initaneti.

Ngāue'aki ha telefoni to'oto'o.	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	1,744	820	924
'Ikai	629	301	328
'Io	1,115	519	596
'Io ngāue'aki TCC	585	284	301
'Io ngāue'aki Digicel	401	179	222
'Io ngāue'aki fakatou'osi áe TCC mo e Digicel	129	56	73
Malava ma'u ha 'initaneti' he telefoni to'oto'o'			
'Ikai	94	46	48
'Io	1,021	473	548
'Io ngāue'aki TCC	547	265	282
'Io ngāue'aki Digicel	373	164	209
'Io ngāue'aki fakatou'osi TCC mo e Digicel	101	44	57
Taumu'a 'o e ngāue'aki e 'initaneti' he telefoni to'oto'o'			
Fakaako	186	73	113
Mītia Fakasōsiale	870	385	485
Fakangaue pe fakapisnisi	179	87	92
Tanaki Fakamatala	126	62	64
Fetu'utaki	389	187	202
Faiva Ngaluope	384	188	196
Fakatau pe fakamatala 'o ha koloa	50	19	31
Founga fetu'utaki makehe	2	-	2

Na'e fe'unga mo e toko 1,115 'a e kakai na'a nau malava 'o ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o', pea ko e tokolahi taha 'a ia ko e toko 547 na'a nau ngāue'aki 'a e kautaha telefoni TCC. 'I he fa'ahinga ko 'eni', ko e tokolahi taha 'iate kinautolu 'a ia ko e toko 870 na'a nau ngāue'aki 'a e 'initaneti ki he mitia fakasōsiale.

Kakai 'oku faingata'a'ia'.

'I he taumu'a fakalalakala tu'uloa' mo e ngaahi taumu'a fakafonua 'a e fonua ' 'oku fai 'a hono tokangaekina makehe 'o e kakai 'oku 'i ai ha ngaahi faingata'a'ia 'oku ne uesia 'enua sio pe vakai', fanongo', 'alu pe lue', manatu', tokaangaekina fakataautaha' pea mo e fetu'utaki'. Ko e kaveinga' ke fakapapau'i 'oku 'ikai ongo'i 'e he fa'ahinga ko 'eni 'oku fakasi'ia pe li'ekina kinautolu.

Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'a'ia.

Sio/Vakai	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he vakai	1,917	906	1,011
Faingata'a'ia si'isi'i pē	126	65	61
Faingata'a'ia lahi	18	7	11
Po'uli 'a e vakai	1	-	1
Katoa	2,062	978	1,084
Fanongo	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he fanongo	2,020	954	1,066
Faingata'a'ia si'isi'i pē	35	19	16
Faingata'a'ia lahi	7	5	2
'Ikai ke toe lava 'o fanongo	-	-	-
Katoa	2,062	978	1,084
'Alu/Lue	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he 'alu/lue	1,975	936	1,039
Faingata'a'ia si'isi'i pe	67	35	32
Faingata'a'ia lahi	14	5	9
'Ikai lava ke toe 'alu/lue	6	2	4
Katoa	2,062	978	1,084
Manatu	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he manatu	2,015	948	1,067
Faingata'a'ia si'isi'i pē	37	23	14
Faingata'a'ia lahi	8	6	2
'Ikai ke toe lava 'o manatu	2	1	1
Katoa	2,062	978	1,084
Tokangaekina fakataautaha	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he tokangaekina	2,020	956	1,064
Faingata'a'ia si'isi'i pē	26	15	11
Faingata'a'ia lahi	8	5	3
'Ikai lava ke ne tokanga'i ia	8	2	6
Katoa	2,062	978	1,084
Fetu'utaki	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ha faingata'a'ia he fetu'utaki	2,040	961	1,079
Faingata'a'ia si'isi'i pē	17	13	4
Faingata'a'ia lahi	2	2	0
'Ikai lava 'o fetu'utaki	3	2	1
Katoa	2,062	978	1,084

Na'e laka hake 'i he pēseti 'e 99 'a e kakai na'e 'ikai tenau ongo'i ha faingata'a'ia 'i he'enua sio' pe vakai', 'alu' pe lue', manatu', fanongo', fetu'utaki' pe ko hono tokangaekina pe 'e kinautolu fakafa'ituitui 'a kinautolu'. Ko e pēseti leva pē 'e 1 pe si'i hifo ai na'a nau fehanga'angai mo ha ngaahi faingata'a'ia lahi 'o a'u kiate kinautolu ne 'ikai toe lava ke fakahoko ha ngāue.

Huhu malu'i Koviti 19 pea mo hono 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i ai.

Tēpile 10: Huhu malu'i Koviti 19 mo e 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i.

Huhu Koviti 19	Kātoa	Tangata	Fefine
Katoa	1,627	756	871
'ikai	147	65	82
'lo ('uluaki huhu)	342	161	181
'lo (huhu hono ua)	1,138	530	608
'UHINGA 'O E 'IKAI KE HUHU MALU'I			
Katoa	147	65	82
'ikai lava ke ma'u pe faingamalie e huhu malu'i	5	2	3
Hoha'a ki he ngaahi nunu'a 'e ala hoko he huhu malu'i	33	13	20
'Oku 'ikai keu falala ki he huhu malu'i	59	28	31
'Oku 'ikai keu fa'a tau ki ha huhu malu'i	36	15	21
'Oku 'ikai keu 'ilo'i pe e ngaue lelei 'a e huhu malu'i	4	2	2
'ikai fe'unga mo e huhu malu'i	10	5	5
'ikai fakahaa'i e tali ki he huhu malu'i	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' na'e 'osi huhu malu'i tu'o ua kinautolu mei he Koviti 19 (1,138). Kaikehe, ko e toko 147 na'e 'ikai kenau huhu malu'i pea ko e 'uhinga tefito ki he ni'ihi tokolahi ko 'eni', ko e 'ikai kenau falala ki he huhu malu'i 'o kau ki ai 'a e toko 59.

To'onga mo'ui 'a e kakai'.

Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.

Kava - Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
'ikai ma'u Kava - Tonga	1,515	603	912
Ma'u Kava - Tonga	229	217	12
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	1	1	-
Ta'u 15 - 19	16	14	2
Ta'u 20 - 24	31	30	1
Ta'u 25 - 29	19	15	4
Ta'u 30 - 34	27	26	1
Ta'u 35 pe lahi ange	135	131	4
Hokohoko pe tu'o lahi			
Toki fakahoko pe 'i ha katoanga	49	41	8
makehe	70	68	3
Tu'o 1 'i he uike	86	85	1
Tu'o 2 - 3 'i he uike	9	9	-
Tu'o 4 - 6 'i he uike	14	14	-
'Aho mo e pō kotoa pē			

Na'e fe'unga mo e toko 229 'o e tokolahi 'o e kau ma'u kava tonga, pea ne tokolahi taha pe ai 'a e kakai tangata (217). Ko e tokolahi taha 'o e kau ma'u kava Tonga' na'a nau 'i he ta'u motu'a ko e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau toki ma'u kava Tonga tu'o 2 - 3 'i he uike (86).

Tēpīle 12: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.

Kava mālohi	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ma'u Kava mālohi	1,464	629	835
Ma'u Kava mālohi	280	191	89
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	14	12	2
Ta'u 20 - 24	49	38	11
Ta'u 25 - 29	42	20	22
Ta'u 30 - 34	33	23	10
Ta'u 35 mo e lahi ange	142	98	44
Hokohoko pe tu'olahi			
Tātaaitaha, tu'o 1 - 2 'i he uike	181	118	63
Toki fakahoko pē 'i ha me'a 'oku fai tu'o 3 - 7 'i he uike.	77	55	22
Taimi pe 'e ni'ihi tu'o 8 - 14 'i he uike	9	9	-
Ma'u pe, tu'o 15 - 21 'i he uike	2	2	-
Hokohoko, tu'o 22 pe lahiange 'i he uike			

Na'e fe'unga 'a e kau ma'u kava malohi' mo e toko 280, 'a ia ne tokolahi taha pe ai ko e kakai tangata (191). Mei he kau ma'u kava malohi' ko e tokolahi taha' ko e fa'ahinga ko ia 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau toki ma'u kava malohi tataaitaha tu'o 1-2 pe 'i he uike (181).

Tēpīle 13: Tokolahi 'o e kakai ifi sikaleti' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.

Ifi sikaleti	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ifi sikaleti	1,527	664	863
Ifi sikaleti	217	156	61
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	16	15	1
Ta'u 20 - 24	30	28	2
Ta'u 25 - 29	23	12	11
Ta'u 30 - 34	22	17	5
Ta'u 35 pe lahi ange	126	84	42
Hokohoko pe tu'olahi			
Si'isi'i, puha tapaka 'e 1 'i he uike.	117	87	330
Toki fakahoko pē 'i he ngaahi katoanga 'oku fai, fo'i sikaleti 'e 5 'i he 'aho	66	44	22
Hokohoko, puha sikaleti 'e 1 'i he 'aho	18	13	5
Ifi lahi, puha sikaleti 'e 1 he 'aho	16	12	4

Na'e fe'unga mo e toko 217 'a e fakakātoa 'o kinautolu na'e ifi sikaleti', pea ko e tokolahi taha' pe ko e kakai tangata (156). Mei he kau ifi sikaleti', ko e tokolahi taha 'o kinautolu' na'a nau 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau ifi si'isi'i e puha sikaleti 'e 1 'i he uike (117).

Tēpile 14: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange'

Ifi tapaka Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ifi tapaka Tonga	1,471	616	855
Ifi tapaka Tonga	273	204	69
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 – 14	1	1	-
Ta'u 15 – 19	24	21	3
Ta'u 20 - 24	40	34	6
Ta'u 25 - 29	35	22	13
Ta'u 30 - 34	31	24	7
Ta'u 35 pe lahi ange	142	102	40
Hokohoko pe tu'o lahi			
Si'isi'i, fo'i tapaka 1-2 'i he 'aho	131	94	37
Toki fakahoko pe 'i ha katoanga, fo'i tapaka 'e 5 he 'aho	74	53	21
Hokohoko, fo'i tapaka 'e 10 he 'aho	30	22	8
Ifi lahi, fo'i tapaka 'e 15 'i he 'aho	38	35	3

Na'e fe'unga mo e toko 273 'a e tokolahi 'o kinautolu na'a nau ifi tapaka-Tonga, 'a ia ko e tokolahi taha' pe ai ko e kakai tangata (204). Ko e tokolahi taha 'o e kau ifi tapaka-Tonga ko e fa'ahinga 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau ifi si'isi'i e fo'i tapaka 'e 1-2 'i he 'aho (131).

Lesisita fili'.

Tēpile 15: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta' u 21 pe lahi ange ne nau lesisita fili pea mo e 'uhinga na' e 'ikai kenau lesisita fili.

Lesisita fili	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	1,183	526	657
Lesisita ke fili	978	429	549
'Ikai lesisita fili	205	97	108
'Ikai fakahaa' i	-	-	-
'UHINGA NA'E 'IKAI KE LESISITA FILI AI			
Kātoa	205	97	108
Folau ki tu'a pule'anga	10	4	6
Tokavaivai	3	1	2
Na'e puke	12	6	6
Faingata'a'ia fakaesino	8	5	3
Na'e 'ikai mahu'inga'ia he fili	90	40	50
Na'e 'ikai 'ilo 'a e feitu'u fai'anga lesisita fili	41	18	23
'Ikai 'ilo'i	1	1	0
'Ikai ko ha tangata'l fonua	8	4	4
Palopalema kaati faka fonua(mole, 'osi hono 'aonga)	7	3	4
'Ikai ke 'asi e hingoa he lisi	1	0	1
Mo'ua	10	5	5
Tomui	3	1	2
Tomui	11	9	2
Ha toe 'uhinga kehe			

Na'e fe'unga mo e toko 978 'a e fakakātoa 'o kinautolu ne nau 'osi lesisita fili, pea ko e toenga leva, ko e toko 205 'a ia na'e te'eki ai kenau lesisita fili. Ko e tokolahi taha' ko e toko 90, na'a nau fakahā 'a e 'uhinga ko e 'ikai kenau mahu'inga'ia kinautolu he fili.

Kakai’ mo e ma’u ngāue’.

Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai ta’u 15 ki ‘olunga mo ‘enau ngāue lolotonga.

Ngāue Lolotonga	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	1,476	680	796
Ngaue ke ma’u vahenga	407	237	170
Ngaue ‘i ha fa’ahinga ngaue’anga pe	30	17	13
Ngaue taautaha	124	77	47
Lolotonga ako	270	127	143
Ngaue faka’ api	556	170	386
Ngaue ki he famili ‘ikai ma’u vahenga	17	10	7
Ngaue ‘ikai fakakouna	1	-	1
Ngāue faka-volenitia ‘ikai ma’u vahenga	6	4	2
Lolotonga fakasio ngaue	26	14	12
Malolo mei he ngaue’anga pe toulekeleka	26	16	10
Faingata’a’ia fakaesino pe faka’atamai	13	8	5

Ko e lahitaha ‘o e ngaahi ngāue lolotonga’ ko e ngāue faka’api, ‘a ia na’e kau ki ai ‘a e toko 556, ‘a ia ko e tokolahi taha’ ko e kakai fefime ‘e toko 386 mo e kakai tangata ‘e toko 170. Ko e tefito’i ngāue na’e tokosi’i taha’ ko e ngaahi ngaue 'oku 'ikai fakakouna'i ‘a ia na’e kau atu pe ki ai ha toko 1.

Tēpile 17: Kātoa ‘o e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue ‘i he ta’u 15 ki ‘olunga.

Kakai ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi ma'u ngāue	906	448	458
'ikai ma'u ngāue	32	14	18
Pēseti ‘oku 'ikai ma'u ngāue	3.4	3.0	3.8

Mei he kotoa ‘o e kakai ta’u 15 ki ‘olunga’, na’e fe’unga mo e toko 906 ‘a e kau ma'u ngaue, pea ko e toko 32 pe ‘o kinautolu na’e 'ikai ma'u ngaue. Na’e fakatokanga’i foki ‘a e ki’i tokolahi si’i ange ‘a e ma’u ngāue ‘a e kakai fefine’ ‘i he kakai tangata.

Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.

To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi 'o e to'utupu ma'u ngāue	440	201	239
Tokolahi 'o e to'utupu 'ikai ma'u ngāue	20	12	8
Peseti óku 'ikai ma'u ngāue	4.3	5.6	3.2

Na’e fe’unga mo e fanau to’utupu ‘e toko 440 na’e ma'u ngaue, ‘a ia ko e toko 20 pe ‘o e to’utupu na’e 'ikai ma'u ngaue.

Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāue.

Lakanga ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	495	283	212
Tokotaha Pule Ngāue	45	20	25
Tokotaha Ngāue fakapalōfesinale	109	48	61
Tokotaha ngāue fakatekinikale	52	29	23
Ngāue fakakalake	41	12	29
Ngāue fefakatau'aki	87	48	39
Tokotaha ngāue 'i he ngoué mo e toutáí	25	20	5
Ngāue fakamea'a	79	55	24
Ngāue fakamisini	22	21	1
Ngaahi ngāue kehekehe	28	23	5
Taumalu'i 'a 'Ene 'Afió	7	7	-

Ko e tokolahi taha 'o kinautolu 'i he ta'u 15 ki 'olunga', 'a ia ko e toko 109, na'a nau ngaue fakapalofesinale, 'o tokolahi taha ai 'a e kakai fefine ko e toko 61 'i hono fakafehoanaki ki he kakai tangata 'e toko 48.

Ko e fakamatala 'o e ngaahi 'api nofo'anga.

Ko e ngaahi fakamatala ko 'ení' 'oku fekau'aki ia mo e tu'unga 'o e ngaahi 'api nofo'anga' 'i he kolo'.

Tēpile 20: Polokalama Ngaue Fakataimi ki Tu'apule'anga

Polokalama Ngaue Fakataimi 2020(15-64 ta'u motu'a)	2020	2021
Katoa	74	392
'Ikai	23	318
'Io	51	74
'Io - Aositelelia(SWP or PLS)	39	58
'Io - Nu'usila(RSE)	9	10
'Io - Aositelelia mo Nu'usila	3	6
Ngaahi taumu'a kuo a'usia		Lahi 'o e ngaahi 'api
Fakatau e kongá 'api		10
Langa pe fakalelei'I e fale nofo'anga		32
Fakatau ha me'alele		21
Totongi ako		17
Fokotu'u pe kamata ha ki'I Pisinisi		-
Feau e fiema'u faka'aho 'o e famili		38
Ngaahi taumu'a kehe		2
'Ikai ha taumu'a ne a'usia		1
Palopalema fakasosiale(mahina 12 kuo'osi)		Lahi 'o e ngaahi 'api
'Io		3
'Ikai		48

'I he ta'u 2020, na'e fe'unga mo e toko 51 'a e kau mēmipa na'e kau atu ki he polokalama ngaue fakataimi ki tu'apule'anga'. Ko e tokolahi ko 'ení' na'e hiki hake ia ki he toko 74 'i he ta'u 2021. Ko e tokolahi taha' ko e kau ma'u ngaue ki 'Aositelelia, 'a ia na'a nau a'usia 'enau ngaahi taumu'a 'o tautatefito kiate kinautolu na'e fakataumu'a 'enau ngāue' ki hono feau 'o e ngaahi fiema'u faka'aho 'a e famili. 'Ikai ko ia pe, na'e mahino foki, ko e tokolahi taha 'o kinautolu na'e kau atu ki he polokalama ngāue' ni, na'e 'ikai hoko ha palepalema fakasosiale ki he'enau nofo' 'i he mahina 'e 12 kuo'osi. Ko e ngaahi 'api pe 'e 3 na'a nau fakahā ne nau fepaki mo e ngaahi palopalema ko 'ení'.

Tēpille 21: Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga

Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api	Lahi 'o e ngaahi 'api '.
Kātoa	392
Ma'u vahenga pau	164
Ma'u'anga pa'anga mei he pisinisi taautaha	14
Ma'u'anga pa'anga mei he fakatau atu ha koloa	25
Ma'u'anga pa'anga mei he 'api 'oku lisi atu	2
Ma'u'anga pa'anga mei he fale nofo totongi	4
Ma'u'anga pa'anga mei tu'apule'anga mo fakalotofonua	128
Ma'u'anga pa'anga malolo mei he ngaue'anga	11
'Ikai ha ma'u'anga pa'anga	31
Ngaahi ma'u'anga pa'anga makehe	13

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api' na'e fakafalala 'enau ma'u'anga pa'anga ki he'enau ma'u vahenga pau' 'a ia ko e ngaahi 'api' 'e 164. Ko e tokosi'i taha' leva, ko e ngaahi 'api' 'e 2, 'a ia ko 'enau tefito'i ma'u'anga pa'anga' na'e ma'u mei he 'api' 'oku lisi atu.

Tēpile 22: Ko e pa'anga ma'u pe foaki mai mei tu'apule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api

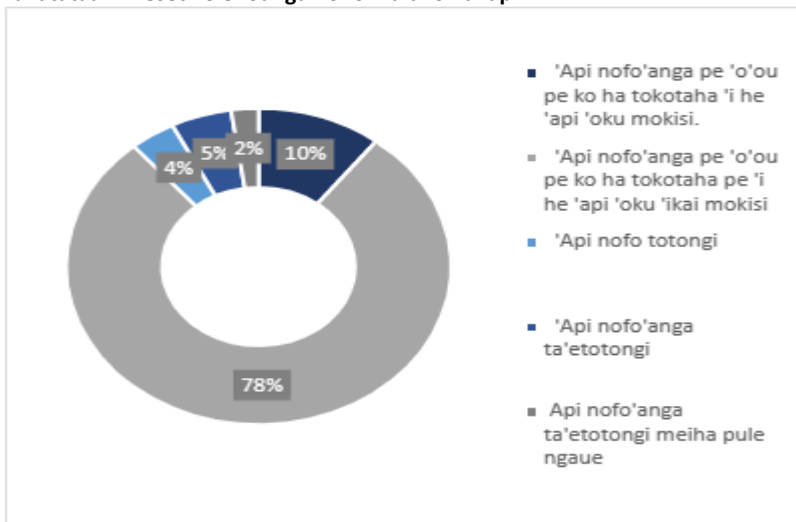
Pa'anga ma'u mai mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
'Ikai ha pa'anga foaki/ma'u mai	113
Ma'u 'a e pa'anga ne foaki/ma'u mai	248
'Ikai ke fakahaa'i	31
Feitu'u ne foaki mei ai e pa'anga	
Foaki mei tu'a pule'anga	168
Foaki mei tu'a pule'anga mo e fakalotofonua	48
Foaki fakalotofonua pē	32

Mei he ngaahi 'api kotoa na'e ma'u pa'anga ko e foaki mai' 'e 248, ko e tokolahi taha 'o kinautolu' ko e pa'anga 'omai mei tu'apule'anga (168). Kaikehe, ko e tokosi'i taha' ko e ngaahi 'api' 'e 32 'a ia na'e ma'u pe 'a e pa'anga foaki mai fakalotofonua pe, pea ko e 'api' 'e 48 na'e fakatou ma'u mai 'enau pa'anga mei tu'apule'anga mo fakalotofonua, pea mo e ni'ihi

Tēpile 23: Founa hono ma'u 'o ha kekele pe 'api nofo'anga

Founa hono ma'u 'o ha 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.
Kātoa	392
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha 'i he 'api 'oku mōkisi.	41
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha pe 'i he 'api 'oku 'ikai mōkisi	307
'Api nofo totongi	15
'Api nofo'anga ta'etotongi	20
'Api nofo'anga ta'etotongi mei ha pulengaue	9

Fakataata 2: Pēseti 'o e founa hono ma'u 'o ha 'api.

Ko e tokolahi taha ko e ngaahi 'api nofo'anga' 'a ia ko e pēseti 'e 78, ko e 'api pe 'o e tokotaha he 'api pea 'oku 'ikai ke mokisi. Ko e tokosi'i taha' leva ko e pēseti 'e 2, na'a nau nofo 'i he ngaahi nofo'anga ta'etotongi mei he pule'ngaue.

Tēpile 24: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.

Ngaahi naunau langa fale'	Faliki	'Ato	Holisi
Kātoa	392	392	392
Papa pe palaiuti	49	27	155
Kapa pe 'alaminiume	6	359	13
Piliki pe sima	333	6	223
Naunau langa fale Tonga	1	-	1
Ngaahi naunau kehe	3	-	-

Ko e ngaahi naunau langa angamaheni taha na'e langa'aki 'a e ngaahi 'api pe fale nofo'anga' na'e kau ki ai 'a e piliki pe sima ki he faliki 'o e fale, kapa pe 'alaminiume ki he 'ato, pea pehē foki ki he piliki pe sima ki he holisi 'o e fale.

Tēpile 25: Ma'u'anga vai inu.

Vai Inu	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
Vai Tupu	31
Vai Sima	260
Vai Sima pe tangike mei he kaungā'api' pe fakakolo	48
Hina Vai	52
Vaka 'osi haka	1
Ma'u'anga vai makehe	-

Ko e tokolahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' na'e fakafalala 'enau ma'u'anga vai inu' mei he vai sima (260), pea toki hoko hake ki ai 'a e hina vai pe vai fakatau.

Tēpile 26: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'.

Falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	392
Falemālōlō pālangi	368
Falemālōlō lingi	21
Falemālōlō ponu	1
Falemalolo falasi pe lingi ki ha feitu'u kehe	-
Falemālōlō makehe	2
Tu'u'anga 'o e falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	392
'i loto 'i he 'api nofo'anga'	282
'i he loto 'api	106
Feitu'u kehe	4

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' na'a nau ngaue'aki 'a e falemalolo palangi (368) 'a ia ko e lahi taha' 'oku tu'u pe 'i loto honau fale nofo'anga (282). Ko e tokosi'i taha' leva na'a nau ngaue'aki 'a e ngaahi falemālōlō ponu mo ha ngaahi falemālōlō makehe.

Tēpile 27: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.

Sitou	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
'lo	350
'lkai	42
Ma'u'anga ivi ki he feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
'Uhila	41
Kasa	266
Kasa fakaenatula	69
Kalasini	-
Ivi mei he la'a	-
Fefie,pulu,nge'esi niu tafu afi	16
Ivi feime'atokoni makehe	-
Tu'u'anga 'o e feitu'u feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
Peito 'i he fale nofo'anga	245
'lkai ha loki kai pe peito 'i he fale nofo'anga	111
Feime'atokoni 'i tu'a	29
Peito feime'atokoni 'i tu'a	6
Feitu'u makehe	1

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api' na'a nau ngaue'aki 'a e sitou (350) pea mo e kasa (266) ki he feime'atokoni. Ko e tokolahi taha' foki na'e tu'u pe 'a e peito 'i he fale nofo'anga (245).

Tēpile 28: Kato ke mo'ui 'aki 'e he 'api ni he houa 'e 72.

Kato ke mo'ui 'aki e 'api ni he houa 72	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
'lo	244
'lkai	148

Fakafuofua ki he pēseti 'e 62 'o e ngaahi 'api nofo'anga, pe ko e ngaahi 'api kotoa 'e 244 na'e 'osi mau 'enau kato ke mo'ui 'aki 'e he famili he houa 'e 72 pe ko e 'aho e 3 'o ka hoko ha fakatamaki.

Tēpile 29: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founa hono faka'auha 'o e veve'.

Founa hono faka'auha 'o e veve	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392
Fetuku veve 'a e Pule'anga	376
Fetuku veve fakafo'ituitui	-
Tutu e veve	7
Fakapopo	3
Tanu e veve 'l he loto 'api/vao	3
Laku ki tahi pe vai	1
Tanaki veve 'a ha pisinisi fakataautaha	2

Ko e lahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' 'oku 'ave 'enau veve 'i he fetuku veve 'a e pule'anga (376), pea ko e tokosi'i taha' ko e 'api 'e 1 na'a nau laku pe ki tahi pe ki ha vai 'enau veve.

Tēpīle 30: Ko e ngaahi koloa pe naunau 'i he 'api nofo'anga'.

Koloa pe naunau he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.	Peseti 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	392	100
Telefoni to'oto'o	378	96
Sitou	350	89
Misini fo	336	86
'Aisi fakapoloka	286	73
Ka	275	70
Tipota 'uhila	267	68
TV	243	62
Aisi fakamokomoko	224	57
Letio Fakamaka	204	52
Tangike vai pelesitiki	199	51
Misini CD/DVD	195	50
Komipiuta	192	49
Fakapaku 'Uhila	154	39
Veeni	129	33
Sima Vai	122	31
Tepileti	122	31
Misini Tuitui	100	26
Telefoni Laine	98	25
Misini Vai Mafana	85	21
Pasikala	51	13
Senoleita	49	13
Loli	31	8
Vaka	25	6
Misini Fakamokomoko 'ea	22	6
Misini fakaivia mei he la'a	18	5
Misini vaka kitu'a	14	4
Misini vaka ki loto	7	2
Paiki	5	1
Popao	2	1
Pasi	1	0

Ko e koloa 'e tolu 'na'e lahi taha hono ma'u 'e he ngaahi 'api nofo'anga' ko e telefoni to'oto'o (96%), sitou (89%) mo e misini fo (86%). Ko e koloa leva na'e tokosi'i taha hono ma'u' ko e pasi, 'a ia ko e 'api pe 'e 1 na'e 'i ai 'enau pasi.